

Sahibi ve Umum Neşriyat
Müdürü:
HASAN RASİM US
Basıldığı yer
VAKIT MATBAASI
Ankara Caddesi VAKIT Yurdu

17
AĞUSTOS 1940
CUMARTESİ

Numara: 346 Sene: 2
Tel 23872 - Posta kutusu 214

Bir bombardıman- da 3000 sivil öldü

Cungking, 17 (A.A.) — Dün öğleden sonra Cüngkingin garbinda kâin Yanggede Luçon mevkii, ellden fazla Japon tayyaresi tarafıdan bombardıman edilmiştir. Bundan evvel pazartesi günü Luçon üzerinde yapılan bir akın esnasında 3.000 sivil öldüğü haber verilmektedir.

Büyükdere bugün bir yangın tehlikesi atlattı

Fazla rüzgârdan bütün bir mahallenin
yanmasına remak kaldı

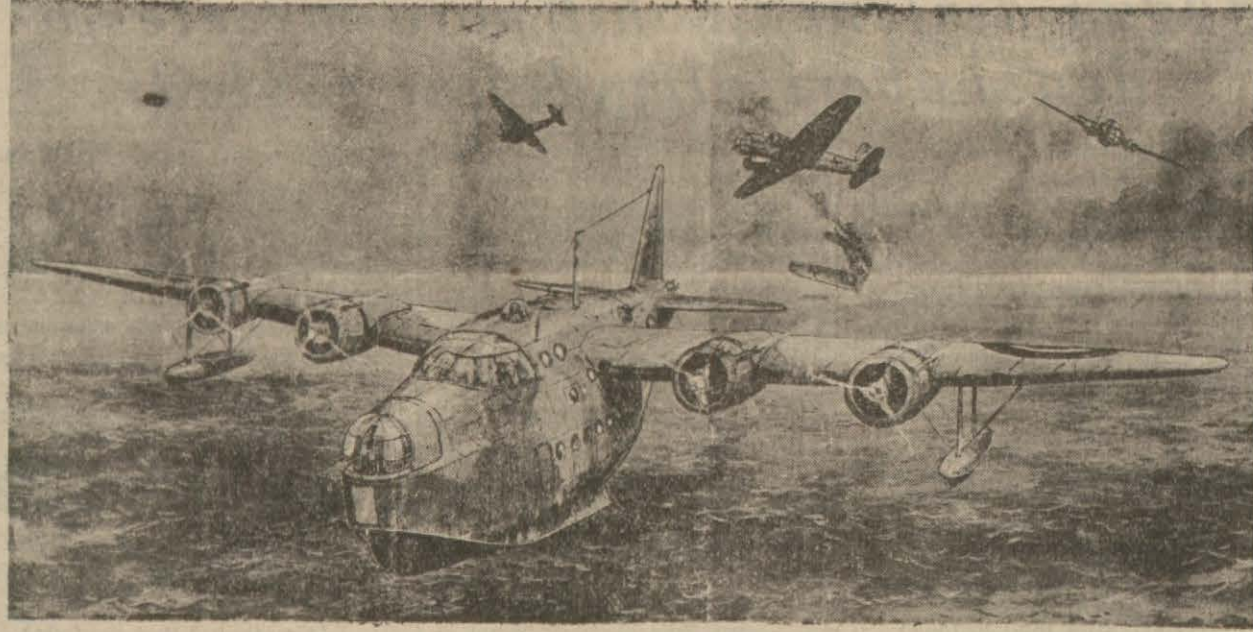
Bugün öğle üzeri Büyükdere bir yangın tehlikesi atlattı, bir yalı tamamen bir ev yarı yarıya ve diğer bir ev de kısmen yandıktan sonra ateş söndürülmüştür. Yangın iskele caddesinde Tavil zade Hafızın yağlıboya büyük yalı sından çıkmıştır. Ateş kısa bir zamanda yağlıboya ve ahşap olan köşkün her tarafını sarmış, ilk olarak vaka yerine yetişen İstinye itfaiyesi köşkü tamamen alevler içinde bulmuştur. Bu sırada ateşin diğer evlere sırayet etmeğe başladığı da görülmektedir. Derhal Beyoğlu itfaiyesinden imdat istenmiş, bu grup gelinceye kadar yalının yanındaki Yuvaran isminde bir Ermeniye ait kâgir ev ile diğer tarafındaki Feride isminde bir kadının evi yanmağa başlamıştır.

Yanyana olan ve hepsi ahşap bulunan evlerin yanmak tehlikesine maruz kaldığını gören itfaiye bütün gayretle çalışarak büyük bir facia halini almak istidatını gösteren yangını söndürmüştür. Tavil zadelere köşkü tamamen, Yuvaran kâgir evi yarı yarıya, Feridenin evi de saçak ve kaplamalarından yanmıştır. Evlerden bir kısım eşya kurtarılabilmişse de bilhassa Tavil zadelere yalısında bazı kıymetli eşyalar yanmıştır. Nüfusca zayıf yoktur.

Yangının elektrik kontağından çıktığı zannedilmektedir. Tahkika ta devam edilmektedir.

Millet Meclisine mühim bir
lâyiha verildi
Beşinci kola karşı
şiddetli tedbirler
alınıyor

(Yazısı 2 inci sayfada)

İngiltereye hava akımları devam ediyor. Kesimde bir İngiliz tayyare filosu Londranın etrafını muhafaza eden ve Alman tayyarelerinin geçerken büyük zayıf vermek mecburiyetinde kaldığı balon baraj teşkilâtından bir kısmı görülmektedir. Bu balon barajları bu harpten evvel 914 harbinin son günlerinde kullanılmaya başlanmıştı. Baraj teşkilâtı bir de İskenderide vardır.

Bulgar - Romen konuşmaları pazartesiye

Bükres, 17 (A.A.) — Stefani: 19 ağustos pazartesi günü Bulgar ve Romen murahhas heyetleri nin Krajovada buluşarak iki memleket arasında muallakta kalan meseleleri görüşecekleri bildirilmektedir.

Romen heyetine eski hariciye müsteşarı sefir Aleksandr Kretzianu riyaset edecektir.

İngiltere protesto edildi

Londra, 17 (A.A.) — İsviçre elçisi dün hariciye nezaretine giderek İsviçre arazisi üzerinde İngiliz tayyarelerinin uçması dolayısıyla hükümetinin protesto notasını vermiştir.

Dört gazeteci Sofyadan çıkarılıyor

Sofya, 17 (A.A.) — Stefani: Bulgar makamları, Röyter ajansının muhabiri Lovel ile Paris Soir. Temps gazetelerinin muhabirlerine ve Kanadalı gazeteci Stevens Scuta ikamet tezkereleri vermekten imtina etmişlerdir.

50 DESTROYER Amerikadan ne şartla alınacak? İngiltere ile Amerika arasında müzakere başladı

Vaşington, 17 (A.A.) — Ruzvelt bugün Amerika ile İngilterenin, Amerika tarafından deniz ve hava üsleri alınması hakkında müzakere halinde bulunduklarını beyan etmiştir. Ruzvelt beyanatına ilâveten garp yarım küresinin müdafası için Amerika ile Kanada arasında müzakereler yapılmakta olduğunu bildirmiştir.

AMERIKANIN DENİZ ÜSSÜNE İHTİYACI VAR

Vaşington, 17 (A.A.) — Ruzvelt matbuat konferansında bulunan gazetecilerden, deniz ve hava üslerinin alınmasıyle destroyerlerin verilmesi meselelerinden bahsetmemelerini talep etmiş olduğu halde, konferanstan çıkan bir siyasi

(Devamı 2 inci Sayfada)

Bugün ingiltereye tekrar hücum edildi Akın saatlerce sürdü Dünkü hücumda 20 tayyare pike bombardıman yaptı Düdüklü bombalar atıldı

Londra, 17 (A.A.) — Alman tayyareleri bu sabah Gal eyaletinin üzerinde uçmuşlardır. Sahildeki şehirlerin üzerine birkaç bomba atılmış, birçok evler hasara uğramıştır. Birkaç ölü ve yaralı vardır. Hava akımları birkaç saat devam etmiş ve geniş bir mntakaya yapılmıştır.

Düşman tayyarelerinin bütün gece İngilterenin cennu garbisi ve cennu şarkisi üzerinde uçtukları bildirilmektedir.

Londra, 17 (A.A.) — İngilterenin cennu şarkisi üzerine dün Alman hava hücumları yapılmıştır. Pike halinde uçan ve şiddetli baraj ateşlerine rağmen hücumlar yapan takriben yirmi bombardıman tayyaresi, seri halinde bombardımanlar yapmış ve mitralyöz ateşleri açmıştır. İki baraj balonu düşürülmüştür.

Bir şehir üzerinde de şiddetli bir hava muharebesi cereyan etmiştir. Civarda tayyarelerin yere düşerek ezildiği ve mürettebatın paraşütle atıldığı görülmüştür. Akşam üstü büyük irtifalarda uçan Alman bombardıman tayyareleri işitilmiş tir. İngiliz avcıları derhal havalanmış da, düşman bir şehir üzerine bomba atmağa muvaffak olmuş tur. Bombalardan birisi bir ev üzerine düşmüş ve birkaç ev de hasara uğramıştır. Bazı mntakalarda insanca zayıf olduğu zannedilmektedir.

Gene cennu şarkı mntakasında mühim miktarda bombardıman tayyareleri, sahil üzerindeki bir şehrin üzerine gelmişlerdir. Pike halinde hareket eden bu tayyareler bir çok bombalar atmışlardır. Almanlarla İngiliz avcıları arasında şiddetli bir hava muharebesi olmuştur. Büyük çapta on bir bomba ci var kırlara düşmüştür. Alman tayyareleri geri döndükleri zaman adetleri hissedilecek derecede azalmış bulunuyordu.

Cennu garbi sahillinde baraj balonlarına karşı hücum eden Mes serşmit 109 tipinde bir Alman tayyaresi alevler içinde düşürülmüştür. Bir diğeri de kırlarda düşüp ezilmiştir.

İngiltereye akının altına

Bulutlar arasında yapılan diğer bir muharebede beş Alman bombardıman tayyaresi düşürülmüştür.

(Devamı 2 inci Sayfada)

Helli'den sonra iki Yunan torpidosu hü- cuma uğradı

Torpedo ve diğer altı
vapurun yanına
BOMBALAR
DUŞTU

Yunan bahriyelilerine
verilen emir:

"Vazife başına!,"

Londra, 17 (A.A.) — Yunan filosu cüzütamlarına karşı hücumların devam ettiği bildirilmektedir.

İki ajans tarafından neşredilen haberlere göre, Tinosu gitmek üzere yolda bulunan iki Yunan destroyer, milliyeti meçhûl bir harp tayyaresiyle bir tahtelbahirin hücumuna uğramışlardır. Yunan destroyerler bombardıman edilmiştir.

Yunan matbuatı "Helli, kruvazörünün torpillenmesini şerefsiz ve korkakça bir hareket olarak tasvir etmekte. fakat kruvazörün kayıbına sebep olan tahtelbahirin milliyeti üzerinde söz söylemekten içtinap etmektedir.

Diğer taraftan cennu Amerika'dan Afrika'ya giden iki Yunan ticaret gemisinin de torpillendiği bildirilmektedir.

Diğer bir Yunan gemisi İtalyan donanmasına mensup bir cüzütam tarafından tevkif edilmiş ve Palermo'ya getirilerek orada taharriyata tabi tutulmuştur.

Yunan hükümeti, Yunan gemilerine kara sularını terketmeyi yasak etmiştir.

Yunan harp bahriyesine mensup gemiler erkân ve efradından izinli olanların derhal vazifeleri başına koşmaları için emir aldıkları bildirilmektedir.

Atina 17 (A.A.) Stefani: Başvekil Metaksas, dün hükûmdar tarafından kabul edilmiştir.

Yahudiler aleyhinde bir karar daha

Bükres, 17 (A.A.) — Stefani: Dünkü tarihli bir kararname ile Romanyanın ecebi memleketlerdeki yahudi ırkından olan bütün fahri konsolosların vazifelerine nihayet verilmiştir. Bu suretle on kadar konsolosun vazifesine nihayet verilmiş olacaktır.

Erkek — Sevilemiyecek kadar çıkin bir erkekle parası için evlenebileceğine mi kanisiniz efendim.
Kadın — Affedersiniz, zengin olduğunuzu bilemiyordum.

Son hâdiseler üzerine kral ile bir mülâkatta bulunan Yunan başvekil Metaksas

İtalyan tayyareleri İskenderiye limanına taarruz ettiler

İngiliz - İtalyan kuvvetleri arasındaki bir müsademede
İtalyanlar
beş ölü, beş
esir verdi

Habeşistanda bir hava meydanı bombalandı

Nairobi, 17 (A.A.) — 16 tarihli resmî tebliğ:

Dün bir ileri devriye karakolu muz cennu hududu mntakasında bir düşman devriyesiyle karşılaşmıştır. Düşman beş ölü ve beş esir vermiştir. Bir miktar tüfek ve teçhizat igtinam edilmiştir. Kıtaatımız hiçbir zayıf vermemiştir.

Cennu Habeşistan üzerine yapılan hava keşifleri esnasında motorlu bir kol ile bir hecin deve koluna tam isabetler kaydedilmiş tir.

HABEŞİSTANDA BİR HAVA MEYDANI BOMBALANDI

Aden, 17 (A.A.) — Neşredilen bir tebliğde bildirildiğine göre, in

(Devamı 2 inci Sayfada)

Millet Meclisine mühim bir lâyiha verildi Beşinci kola karşı şiddetli tedbirler alınıyor

Ankara, 17 — Askeri ceza kanununun bazı maddelerini değiştiren kanun lâyihası bu tadiatla alâkâlı olarak askeri mahakeme usulü kanununun bazı maddelerinin değiştirilmesi hakkındaki lâyiha Milli Müdafaa ve Adliye Encümenlerinden geçerek Meclis Enümi heyetine verilmiştir.

Her iki lâyihanın müstaceliyet kararı ile Meclisin çarşamba toplantısında müzakere edilmesi muhtemeldir.

Hükümet mucip sebepler lâyihasında mevzuubah kanunlarda bu tadiatı tefkil eylemeğe neden lüzum gördüğünü şöyle izah etmiştir:

"Bugünlerde siyasi emniyetsizlikten doğan askeri emniyetsizlik dolayısıyla son derece karışık olan dünya ahvali karşısında arızat propaganda faaliyetleriyle ve bilhassa harbe takaddüm eden zamanlarda "birçok devletlerde acı misallerine şahit olduğumuz, vukubulması muhtemel hiyanetleri ve beşinci kola mensup zümrelerin tehlikeli çalışmalarını önlemek için elde bulunan kanun hükümleri kâfi görülmediğinden daha şiddetli tedbirler kabulüne lüzum görülmüştür."

Bilhassa askeri sırlara karşı yapılacak hiyanet fiillerinin millî müdafaa kuvvet ve vasıtalarına vereceği zarar ve memlekette doğuracağı tehlikelerden sakınmak için her türlü tedbirle basvurulması ve içap eden bütün önleyici ve kırıci tedbirlerin alınması memleket müdafaa noktasından çok

mühim ve zaruridir. Bîdayette orduya müteveccih gibi görünmeyen bu çesit faaliyetin gizli hedefleri yine ordudur. Devletin tamamı yetini, rejimini ihlale matuf her faaliyet ancak orduyu zayıflatmak ve aldatmakla mümkün kılınabilir.

Bir taraftan bu fiillerin işleniş tarzındaki teknik hususiyetler, diğer taraftan hedefin devletin millî müdafaa kuvvet ve vasıtaları olarak seçilmiş olması gözönünde tutularak bu yeni ve şiddetli hükümlerin kanunlarımızda yer almasını ve netice itibariyle de suçluların askeri mahkemelere verilmesini temin etmek zarureti ha-sıl olmuştur."

ASKERİ MUHAKEME USULÜNDE YAPILACAK TADİLAT

Askeri mahakeme usulü kanununun tadih hakkındaki lâyiha esaslarına göre ise askeri ceza kanununda yapılacak değişiklikler sebebiyle bu kanuna ilave edilecek yeni esaslarda bahis mevzu olan suçların mahiyetleri, doğuracağı neticeleri, işlenme maksatları itibariyle, askeri müdafaa ve emniyete karşı işlenmiş suçlardan oldukları görüldüğünde tutularak mahkemelerinin askeri mahkemeye olması zaruri ve bu bakımdan usul kanununun da tadih faydalı görülmüşür. Vatan ve rejim aleyhine işlenen suçların hususiyeti nazari dikkate alınarak bunları işleyenlerin de muhakemelerinin Genel Kurmay Başkanlığının tesbit edeceği kor veya müstaklîm askeri mahkemelerinde görülmesi esas tesbit olunmuştur.

"Nümunei Hamiyet,, torpido muhribi çıkarılıyor

Umumi harpte Ahırkapı österlerinde İngiliz denizaltıları tarafından batırılmış olan Nümunei Hamiyet torpido muhribinin denizden çıkarılmasına salt gününden itibaren başlanacaktır.

Gemi enkazı dinamitle parçalanacağından bu civardan vesait geçmesi menedilmiştir.

Ticaret vekili yarın İzmir gidecek

Ticaret Vekilimiz Nazım Topgözü bu sabah Ankara'dan şehri-mize gelmiş ve istasyonda istibbal edilmiştir. Vekil yarın İzmir fuarının açılış merasiminde bulunmak üzere İzmir gidecektir.

Haber hulâsaları

* Temizlik işleri için hazırlanacak bir talimatnameye esas olmak üzere göpün tarifi icap etmiştir. Bu yüzden belediye ile göp müteahhidi arasında ihtilâf çıkmıştır. Soba borusu, eski hasırlar ve bu gibi bazı eşyayı göpçüler almak istemekte ve alsalar bile göp işkellerinde müteahhidin adamları bunları göp kabul etmemektedirler. Bu sebeplerden bir talimatname hazırlanacağından göpün tarifine, ne gibi maddelerin göp sayıldığına tesbitine çalışılmaktadır. Henüz bir formül bulunamamıştır.

* Dahiliye vekâleti, belediyeden sıhhi firm, sıhhi kasab ve sıhhi bak kal dükkânının hangi şartlara göre tesisi icap ettiğini sormuştur. Bu husustaki malumat bugün öğle ü-

zeri derhal Ankara'ya gönderilmiştir, pazartesi günü Ankara'da toplanacak bir komisyonda bu dükkân-ların tipleri tesbit edilecek ve hep-si için yeknasak ve modern bir şekil kabul olunacaktır.

* Öksüzat müdürü Saffetin yarın Ankara'ya gitmesi ve pazartesi günü komisyonda bizzat izahat vermesi muhtemeldir.

* Dün Yalovaya giden İstanbul mebusları parti binasında halkla temaslarda yapmışlar, dileklerini dinlemişlerdir. Köylülerden yol vergisi, çok çocuklu babalarla bilhassa a-immaması için yapılan muamelenin çok uzun sürdüğünü, heyelanlar yüzünden yolların kıs mesvillerinde kapandığı hakkında şikâyetler, de bulmuşlardır. Bu arada Kattırlı köyünden hiç arazi olmayan bir köylü, kendisine kaymakamlık tarafından toprak verildiğini fakat bir türlü muamelesinin tamamlanmadığını bildirmiştir.

Seviştiği doktoru öldüren kadın

Bugün dinlenen şahit para meselesinden haberi olmadığını söyledi

Seviştiği Mehmed Ali adında bir doktoru Ankara'da öldüren ebe Naciye, Ankara ağır ceza mahkemesi tarafından hapse mahkûm edilmiş fakat temyiz mahkemesi kararı bozmuştur. Çeçenlerde yemiden başlanan mahkemede İstanbul'daki bazı şahitlerin de dinlenmesine karar verilmiş, ve ikinci ağır ceza

mahkemesine istinabe evrakı yollanmıştı. Dün sabah bu şahitlerden bir kısmı dinlenmiştir. Bunlardan emniyet müdürüğü muamelat memurlarından Fahriye Ogul demiştir ki:

" — Mehmed Ali Haseli haataha, nesinde asistan İken Naciye ile buluştu. Bir müddet sonra da nisanlandı

boğandıktan sonra nisanlandığını anlattı.

Diger dinlenen şahitler de doktor, la Naciyenin nisanlandıklarını ve evlenmek üzere İken doktorun öldürüldüğünü anlattılar.

Bazı şahitler gelmemiş olduğundan bunların çağırılması için mahkeme başka bir güne bırakılmıştır.

Naciye o zaman birinci ağır ceza mahkemesinde zabıt kâtibi yapıyordu. Fakat, Mehmed Ali'ye para verdiğini duymadım ve görmedim."

Müddetumun muavini Feridun Pağana, Naciyenin o sıralarda birisi ile nikâhı olduğunu ve daha boğannamış bulunduğunu söylemiş, şahid de

İngiltere'ye tekrar hücum edilpi

(Baştarafı 1 inci Sayfada) tür. 2.500 metre yükseklikte uçan Junkerler doğu cusupta kâin diğer bir şehir üzerine düdüğü çalan bombalardan on kadar atmışlardır. Bazı evler ve bir otel hasara uğramışsa da insanca zayıt yoktur.

ÖYLEYSE BU TAYYARELER KİMİN?

Londra, 17 (A.A.) — Hava nezaretinden tebliğ edilmiştir:

Perşembe günü hava muharebelerinde 169 Alman tayyaresi tahrip edildiği halde Alman başkumandanlığının dünkü tebliğde yalnız 32 Alman tayyaresinin kaybedildiği bildirilmiştir.

Muharebelerin ekserisi deniz üzerinde cereyan etmiş olmasına rağmen, o gün 49 düşman tayyaresinin karaya düşürüldüğü halen sabit olmuştur.

Alman başkumandanlığı, o günkü zayıt yekünü yalnız 32 tayyare olduğunu göre, bu 49 Alman tayyaresine ait enkazların nasıl olup da İngiliz topraklarında yattığını izahta herhalde güçlük çekecektir.

GÜNDE 76 TAYYARE DÜŞÜRÜLDÜ

Londra 17 (A.A.) — Bu hafta zarfında imha edilen düşman tayyareleri, günde vasatı 76 yı bulmuştur. Nisbet kurulduğu takdirde bir İngiliz tayyaresine karşı 4,5 Alman tayyaresi isabet etmektedir. Bu hafta zarfındaki Alman zayıt 477 tayyareye balığ olmuştur. İngiliz zayıtı 111 tayyare ve 42 pilotan ibarettir.

Bir barut fabrikasında infilak

Joplin Missouri 17 (A.A.) — Bir barut fabrikasında sebebi henüz anlaşılmamış olan bir infilak neticesinde beş kişi ölmüştür.

Denison Ros bu gece radyoda konuşacak

Londra, 17 (A.A.) — Tanınmış müsteşir Sir Denison Ross, bu gece saat 22.50 de İngilizce olarak (Türkiyenin kültürel inkişafı) mevzu bir radyo konuşması yapacaktır.

* Terlan Sirt valiliğine tayin edilen İstanbul değerli valî muavini Haluk Nihat Peşeyi ösümüşdeki perşembe günü yeni vasifesine başlamak üzere Sirt'e hareket edecektir.

Hakkı Saydam ebedî medfenine tevdi olundu

Dün ölüm haberini büyük bir teessürle bildirdiğimiz başvekil Refik Saydam büyük biraderi İgel mebusu Hakkı Saydam bugün Yeniköy'deki evinden kaldırılarak Teşvikiye camii'nde namaz kıldıktan sonra Asri mezarlıktaki ebedî medfenine brâ kınıştır.

Merasimde Reisicumhur namına bu sabah Ankara'dan gelen Riyasetcumhurumunî kâtibi Kemal Gedecek, ticaret vekili Nazım Topgözü, Maarif vekili Hasan Ali Yücel, İktisat vekili Hüsnü Çakır, şehrimizde bulunan mebuslar, askeri erkân, vali ve belediye reisi Lütfi Kırdar, emniyet müdürü Muzafer Akalın, parti, vilâyet belediye erkânı ile merhumun dostları hazır bulunmuşlardır.

Başvekilimize, merhumun aile ve dostlarına bu elim ziyadan dolayı tesellîlerimizi tekrar ederiz.

İskenderiye limanına taarruz

(Baştarafı 1 inci Sayfada) giliz hava kuvvetleri Addebi bombardıman etmişlerdir. Düşman tecemmülleri üzerine tam isabetler vaki olmuş ve nakliyat sekteye uğramıştır.

Jigiga hava meydanına yapılan diğer bir taarruz esnasında birkaç yangın çıkmıştır.

Habeşistanda Desale hava meydanı bazı binalar bombardıman edilmiştir. Düşmanın bir bombardıman tayyaresi alevler içinde denize düşürülmüştür. Bütün İngiliz tayyareleri salimen üstlerine dönmüşlerdir.

SOMALİ HARBİ ŞİDDETLİ

İtalya'da bir mahal 17 (A.A.) — İtalya orduları umumi karargâhının 69 numaralı tebliği:

İngiliz Somalisinin kapı için 5 günderberi yapılan ve bazı muharebeler dün azami şiddetini bulmuştu.

Düşman bütün cepheye ricat etmektedir. Tayyarelerimiz, İskenderiye limanının tesisatı ile limanda bulunan harp gemilerini bir saat ten fazla bombardıman etmişlerdir. Bu hareketle ıstırah eden bir tayyaremiz dönmemiştir. Diğer bir tayyare de Kizildenizde yaptığı bir keşiften aydet etmemiştir.

Siyam ve Hindicinde vaziyet gergin

Tokyo, 17 (A.A.) — D.N.B. ajansı bildiriyor:

Domei ajansının bildirdiğine nazaran, Siyam ve Fransız Hindicinde hudutlarında birkaç günderberi vaziyet pek gergin bulunmaktadır. Son günler zarfında bir Siyam fırkası bu hudut üzerinde büyük devriye faaliyetleri göstermiştir.

Domei ajansının mütealesına göre, Siyam tarafından yapılmakta olan faaliyet, Siyam arazisinin istirdad hakında milletin büyük arzusu ile alakadar görülmektedir.

Arnavutlukta örfi idare ilân edilmemiş

Roma, 17 (A.A.) — D.N.B. ajansı bildiriyor:

Arnavutlukta örfi idarenin tesisi ediliğine mütedair İngiliz menabihden çıkarılan haberler, salâhiyyetler mahallîce tektip edilmektedir.

ZAYI — Küçükpazar nahiyesinden aldığım nüfus tezkeremi zayıttım. Yenisini çıkarcagından eskisinin hükmü yoktur.

Şark fabrikasında Bekir Aktuna

Askerlik ilânı

Üsküdar Askerlik Şubesi Başkanlığından:

Olgunluk imtihanlarında ikmalde kâil olup da ikmalde muvaffak olacaklar da harp okuluna kayıt ve kabul olacak. Harp okulu için Harp okuluna kayıt ve kabul muamelesi Eylül nahiye. tina kadar uzatılmış olduğundan isteklerinin bir an evvel müracaat ederek muamelelerini tekemmül ettirmeleri.

Üsküdar Askerlik Şubesi Başkanlığından:

Ankara Yüksek Ziraat Enstitüsü Veteriner Fakültesine askerlik kısmına bu yıl tam devreli sivil liselerden biri ve pek iyi derecede mezun olan ve olgunluk imtihanlarını vermiş olacak şartile talebe kayıt ve kabul edilecek. günden istediklerini geratı öğrenmek üzere askerlik şubasına müracaatları.

Eminönü Yerli Askerlik Şubesi:

Şubemizin 4/1572 sırasında kayıtlı d. yol ydk. teğmen 15395 sicil numaralı Süleyman oğlu 1313 doğumlu Mehmedin acele olarak müracaat etmesi.

Dörtler Kulübü

Yazan: Ağata Kristi —16— Nakleden: M. Enön

— Aynı akşam Paris'e muvasalat etmiş Kastiyon caddesinde Kastiyon oteline inmişti. ertesi gün profesör Burgono ile bir randevüsü olduğundan oraya gitmiş, hal ve tavır neşeli görünüyormuş. Aralarında enteresan mevzular üzerinde mükâlemeler cereyan etmiş ve ertesi gün için profesörün laboratuvarında bazı tecrübeler yapmağı kararlaştırmışlar. Kocam yalnız başına Kafre Royal'a yemek yemiş. Bu da Bulanya'da bir gezinti yapmış sonra Madam Olivier'i Passy'deki evinde ziyaretinde gitmiş. Orada da hareketlerinde hiç bir gayritabiiyet görülmemiş ve saat altına doğru çıkmış fakat o akşam anlaşılmamış. Belki yalnız

başına bir lokantaya girmişti. Saat onbire doğru otele dönmüş ve posta bulunup bulunmadığını sorduktan sonra dosdoğru o'dasına gitmiş. Ertesi gün de otele den çıkmış ve bir daha kendisini görünmemiş.

Otelden ne zaman ayrılmış? Profesör Burgono'ya verdiği randevu saatine yakın bir saatte mi çıkmış?

— Bunu kimse bilmiyor. Onun otelden çıktığı hiç kimse görmemiş. Fakat her halde çok erken çıkmış olacak ki kahvaltı bile etmemiş.

— Acaba otele avdetinden sonra hemen aynı gece çıkıp gitmiş olamaz mı?

— Zannetmem. Yataktaki yatmış olduğunu gösteren izler var-

mış. Sonra gecinin geç vaktinde otelden çıkan bir müsteriyi gecebekçisinin görmemiş olmasına imkân yoktur.

Mutalâanız çok doğru bayan. Onun sabahleyin erkenden otele den çıkmış olduğunu kabul etmek icab ediyor. Ve bu takdirde onun Parisin batakhanelerinden birinin kurbanı olmuş olması fikri de bertaraf edilmiş olur."

Peki Madam, kocanız bütün eşyalarını otelde mi bırakmış? Bayan Halliday cevap verirken biraz mütereddit görünüyordu. Fakat nihayet cevap verdi:

— Hayır... Beraberinde bir valiz götürmüş olduğu zannediliyor.

Puaro düşünceli bir tavır takındı:

— Ya! dedi. O geceyi nerede geçirmiş olabileceğini düşünüyorum... Eğer bunu öğrenebilmiş olsaydık işimiz çok kolaylaşır. Kime rastgelmiş? İşte için düğüm noktası burada.

Madam, ben şahsın polisin zannettiği gibi bu işte bir "kadın parmağı" bulunduğunu hiç zannetmiyorum. Fakat şu da muhakkak ki o gece, kocanızın bütün planlarını altüst edecek bir vaka cereyan etmiştir. Siz, kocanızın otele döndüğü vakit posta olup olmadığını sormuş olduğunı söylüyorsunuz. Kendisine mektup var mıymış?

— Bir tek mektup varmış. Herhalde benim ona İngiltereden hareket ettiği gün yazmış olduğum mektup olacak.

Puaro biriki dakika hiç bir şey söylemeden düşündü, durdu. Sonra birdenbire ayağa kalkarak:

— Peki, Madam, dedi. Bu işteki esrarın düğümü Paristedir. Ve bunu çözmek için de hemen bugün oraya hareket ediyorum.

— Fakat aradan çok zaman geçti Müşey Puaro!

— Evet... Doğru... Fakat yine araştırılmı yapılmış.

ım, dedi. Ve çıkmışa hazırlandı. Fakat kapının eşliğine varınca:

— Kocanızın hiç Dörtler'den bahsetmiş olduğunu hatırlıyor musunuz, Bayan?

Bayan Halliday biraz düşündü:

— Dörtler mi? diye tekrar etti. Hayır, hiç bahsetmemiş olduğunı zann ediyordum.

VI İNCİ KISIM

MERDİVENDEKİ KADIN

Bayan Halliday'dan öğrenediklerimiz bu kadardı. Londraya döndük ve ertesi gün de Paris'e hareket ettik. Yolda Puaro mahzun mahzun güldü:

— Şu Dörtler beni çok ısgal ediyor. Tıpkı bir av köpeği gibi çalır çalır bulmağı istiyorum, dedi.

Puaro dudak büktü:

— Aman Allah beni ora muhtaç etmesin! Herif bana hiç te iyi gözle bakmaz.

— Fakat siz halli çok güç bir işi başımıza sardınız. Meçhul bir İngiliz seyyahım bundan iki ay evvel bir gece Pariste ne yapmış olduğunu öğrenmek kolay bir iş midir?

— Evet çok zor bir iş... Azim... Zor ama... Siz de Puaronun müskülleri halletmeyi âdet edinmiş olduğunı pekâlâ bilirsiniz.

— Onu, Dörtler'in ortadan kaldırmış olduğunı mu zannediyorsunuz?

Puaro başıyla tasdik işareti verdi.

Paristeki araştırmalarımız bize Bayan Halliday'ın verdiği malumatın fazla bir şey öğretilmedi. Puaro, profesör Burgono ile uzun bir mülâkat yaptı ve Halliday'ın o geceki programından kendisine bahsedip etmediğini öğrenmeğe çalıştı. Fakat Burgono bu konuda bize hiç bir şey söylemedi.

(Devamı var)

AJANSLARIN

Egede vapurlara tecavüz hâdiseleri

"Davut hoca,, meselesi henüz halledilmeden ve "Helli,, isimli Yunan kruvazörünün Tinos adası sahilinde batırılması hâdisesi aydınlanmadığı bir sırada Londra'dan gelen ajans telgrafları yeni hâdiseler yukuunu haber veriyorlar:

Panayia yortusu münasebetile manastırları ziyaret için Tinos adasına giden Yunan halkı ile "Helli,, kruvazörünün kurtarılan mürettebatını Pireye götürmekte olan ve iki Yunan destroyerinin himayesinde bulunan altı vapurdan müteşkil bir kafilte tecavüze uğramıştır. Girid adası açıklarında uğradığı taarruz esnasında Frinton ismindeki Yunan vapurunun yanına 6 bomba düştüğü bildirilmektedir.

Cenubi Amerikadan Afrikaya gitmekte olan Thetis ve Castopolis Yunan ticaret gemileri torpillenmiştir. Thetis vapurundan bir kişi ve Castopolis gemisinden de dokuz kişinin öldüğü bildirilmektedir.

"Yunan Ajansı "Helli,, kruvazörünün torpillenmesi hâdisesinin Yunanistanda "nefret ve infial,, uyandırdığını bildiriyor. Yunan ajansı bu hâdiseyi "emsalsiz bir cinayet,, şeklinde göstermektedir. Yunanistanda vaziyetin nasıldığını söylemeye lüzum yok, hâdiselerin saatten saate ve hattâ dakikadan dakikaya inkisafını bekliyoruz.

Amerikaya kiralananak müstemlekeler

İngiltere üzerine hava hücumlarının tehis edildiği şu sıralarda İngiltere ile şimali Amerika arasındaki münasebatın yepyeni bir safhaya girmek üzere bulunduğu nu gösteren haberler geliyor.

Ruveltin kısmen teyit ettiği bu haberlere göre Amerika ile İngiltere arasında, İngilterenin garp usul küresindeki müstemlekelerinde de Amerikaya deniz ve hava üsleri verilmesi mevzuu üzerinde müzakereler yapılmaktadır.

Maksat Amerika gazetelerinin yazdıklarına göre Panama kanallının müdafaasını takviye etmektir.

Amerika bu maksadı temin için bazı İngiliz müstemlekelerinde muraayen yerleri doksan sene müddetle kiralayacaktır.

Mevzuubahs olan İngiliz müstemlekeleri Kübanın cenubunda altmış bin nüfuslu Bahama adaları (Kristof Kolomb 1492 de Amerika kıtasına ilk defa bu adalardan Salvadorda ayak basmıştı) ile Kübanın cenubunda 11525 kilometre

murabbar mesahai sathıye ve bir milyon nüfuslu Jamayka ve İngiliz Antil adalarının en büyüğü olan 4822 kilometre murabbar mesahai sathıyede 350 bin nüfuslu Trinidad adasıdır.

Diğer taraftan İngiltereye Amerikan destroyerleri verilmesi veya satılması cereyanı kuvvetlenmektedir. Bu işin de yakında İngiltere lehinde bir hal şekline bağlanacağı anlaşıyor. Ancak İngiltere de Amerika da bu destroyerlerin Amerikaya İngiliz müstemlekelerinde verilecek üsler mukabilinde gönderileceği iddialarını kabul etmiyor ve iki meselenin ayrı ayrı işler olduğunu söylüyorlar.

Bu arada Kanada ile şimali Amerika arasında ittifak muahedesi müzakereleri yapılmakta olması hayli dikkate değer.

Romen - Macar müzakereleri

Transilvanya meselesi için Romanya ile Macaristan arasında müzakereler başlamış bulunuyor. İki taraf murahhasları Romanya'da Tuna üzerinde Yugoslav hududuna yakın Turnuseverinde toplanmışlar, ilk celsede Macar murahhasları Macar hükümetinin taleplerini bildirmişlerdir.

Romanya murahhasları bu teklifleri hamilen Bükreşe dönmüşler. Romanya hükümeti bugün ve yarın bir karar verecek, mukabil teklifler pazartesi sabahı gene Turnuseverinde Macar murahhasları na bildirilecektir.

Macar tekliflerinin mahiyeti henüz meğhuldür. Bu hususu iki taraf ta gizli tutuyor. Budapeşte'de neşredilen yarı resmi bir tebliğ "Münhte tesbit edilen prensipler dairesinde bir anlaşmaya varılması için samimi surette çalışılmaktadır. Bununla beraber müzakerenin neticesi hakkında tahminde bulunmak imkânsızdır. Macar teklifleri Avrupanın bir kısmında yeni inkışafın başlayabileceği esaslar dairesinde müsalemetperver bir teşriki mesal tesisine hizmet etmektedir,, demekle iktifa ediyor.

F. K.

Olenin arkasından ağlamak için

ESKİDEN, birçok memleketlerde, biri öldü mü ailesi ofradı ile beraber, adamın beygirlerini de cenazesine arkasından ağlatmak âdetmiş. Bunun için, hayvanları da cenazenin arkasına koşarlar, burun deliklerinin içine hardal tohumu koyarak, gözlerinden yaşlar boşaltırlarmış.

Acaba buna neden lüzum görürlerdi; hayvanları da ölen zatın ailesi erikandan saydıkları için mi?

Bugün ölenin arkasından ağlayan pek az olduğuna göre, galiba yakında hardal tohumu hayvanlar için değil ölenin en yakın akrabası için kullanmak âdet olacak!

Irak ve Musul Petrolleri

Gülbenkyan efendi Osmanlı vezirinden Musul petrollerinin işletilmesi imtiyazını nasıl almıştı?

Bundan evvelki bir yazımızda harp ve petrol meselesini gözden geçirmiş ve dünyadaki petrol kaynaklarını, hangi memleketlerin ne derecede petrol ürettiklerini görmüştük. Bu arada, Irak petrollerinin, Amerika ve Rusyadan sonra, istihsal miktarı itibarıyla üçüncü geldiğini öğrenmiştik. Buradaki yazımızla Irak petrol istihsalatının büyük bir kaynağı olan Musul petrol ocaklarının nasıl açıldığı, bugüne kadar hangi eliere geçtiğini, ne derece istihsal verdiğini okuyacaksınız.

MUSUL ve civarını mukaddes kitaplar, ebedi ateş diyarı diye kaydediler. Acaba o zamanlarda da buralarda sönmeyen ışık membalarının mevcut olduğunu biliyorlar mıydı? Bugün Musulda, şehirden 50 kilometre kadar uzaktaki, gökyüzüne doğru uzun ve geniş bir ışık sütununun yükseldiğini görürsünüz. Bu, petrol kuyularında yakılan ve tasfiye edilen ham maddelerin çıktığı ve hiç durmadan devam eden ebedi bir ateşin neşrettiği ziyadır.

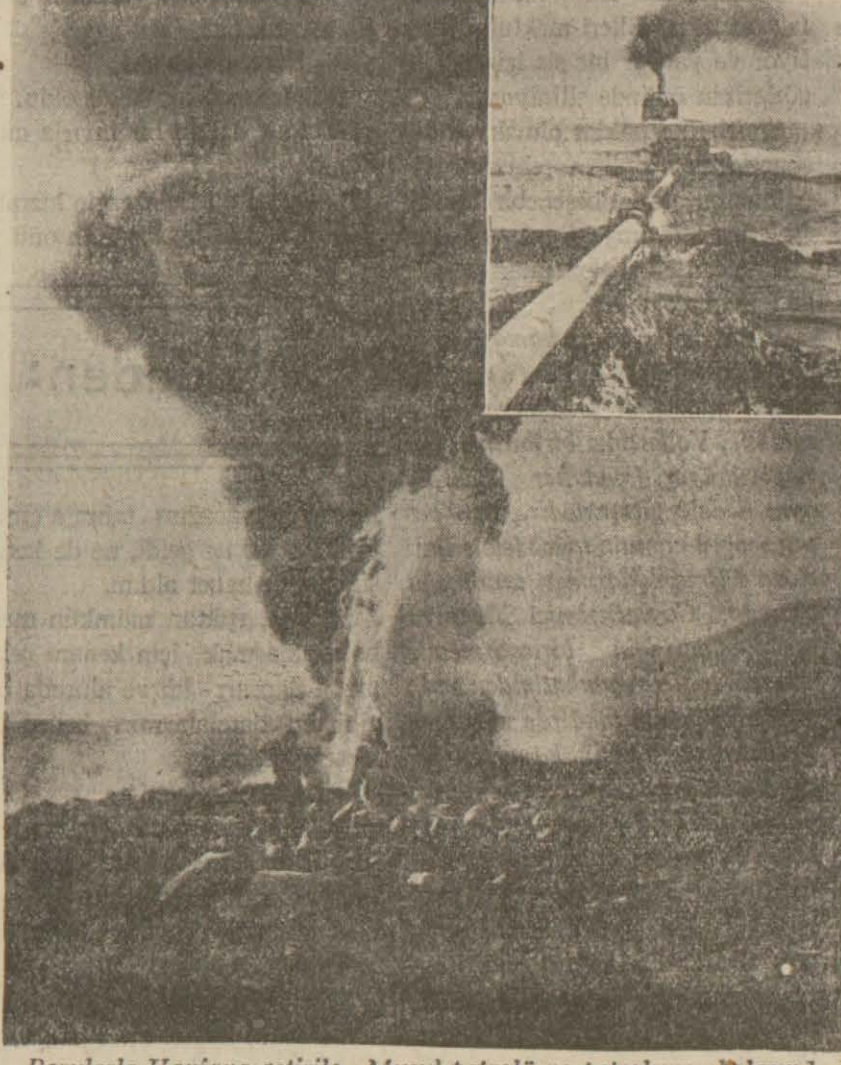
Musul petrol kuyularının bulunduğu Kerkük havzası "Irak petrol kumpanyası,, malıdır ve 30 kilometre genişlik üzerine 80 kilometre mesafeye uzayan sahadaki petrol kuyuları, Trablus ve Hayfa yolu ile, dünya piyasasına senede 4 milyon ton petrol gönderir.

Sanayiinde edebî lisanında "Kara altın,, ismi verilen petrol, bulunduğu memleket için harikulade bir servet teşkil ediyor ve orasını per masalları diyarına benzetiyor. Bugün, Musul petrolleri havzası, bilhassa Bağdat ve civarı, binbir gece masallarının dekorlarını hakikat yapan ihtişamını bu kara altın sayesinde temin etmiştir.

Musul petrollerinin tarihi pek yenidir:

1914 harbinden evvel, Gülbenkyan isminde bir Ermeni vatandaşımız, devrin vezirlerinden biri ile bir mülakat talep ediyor. Saraya gidiyor. Vezir tarafından kabul ediliyor. On beş dakika kadar konuşuyorlar. Bu görüşmenin sonuna vezir, Gülbenkyan efendiye bir ruhsatname imzalatıyor. Bu ruhsatnameye göre, Musul ve Bağdat vilâyetleri hududu dahilindeki petrol kaynaklarının işletilmesi hakkı mezkûr zata "ita kılınıyor,,.

Gülbenkyan efendi, imtiyazı aldıktan sonra, derhal ecnebi müesseseleri ile temasa geçiyor ve "Türk petrol kumpanyasını,, kuru-

Borularla Hayfaya getirilen Musul petrolü ve petrol memdularında bir sabotaj hareketi esnasında çıkan yüksek alevler.

yor. Bu kumpanyaya yüzde 50 nisbetinde İngiliz - İran petrol şirketleri iştirak etmiş, yüzde 25'i bir Holanda şirketi almış, diğer yüzde 25'i de Alman sermayesi yatırılmıştır.

Umumi harpten sonra muahedelerle o havalide evvelâ Fransa, sonra İngiliz hâkimiyeti altına verilmiş, Bununla beraber İngiltere Fransıya Musul petrollerinden bir kısım hisse ayırmayı kabul etmişti. San Remo anlaşması denilen muahede ile de Musul petrollerinin yüzde 25 hissesi Fransıya veriliyor. Fransanın petrolleri nakil için kendi hâkimiyeti altındaki topraklardan da iki yeraltı yol yapmaya hakkı olduğu tanıyorduk.

Fakat Amerika, "açık kapı,, esasını ileri sürerek, Musul petrollerinin İngiltere ile Fransa arasında pay edilmesine itirazda bulundu ve Musul üzerinde kendisine de siyasi bir nüfuz verilmesini istedi. Bu talep üzerine Amerikan ve İngiliz grupları arasında başhyan müzakereler nihayet anlaşma ile netice verdi ve Musul petrollerinden Fransıya, İngiltereye, Amerikaya ve Holanda şirketine yüzde 23,75'er hisse verilmesi kararlaştırıldı.

Bu suretle Musul petrolleri is-

tihsalatının yüzde 95'i dört memleket şirketleri arasında taksim edilmiş oluyordu. Kalan yüzde 5'i ise, petrol kuyularının ilk imtiyazı na sahip olan Gülbenkyana ayrılmıştı. Bugün de aynı zat, dünyanın sayılı milyarderlerindendir ve Musul petrollerindeki bu hissesi her sene ona milyonlar kazandırmaktadır.

BAHREYN PETROLLERİ

Irak petrol istihsalatının hemen hemen hepsini Musul kuyuları teşkil ettiğini söyleyebiliriz. Fakat ondan başka bir de Bahreyn havzası vardır ki oradaki istihsalât da, Musula nazaran çok az bir nisbette olmakla beraber, genâ büyük bir miktar teşkil eder.

Bugün, yapılan ikinci bir petrol yolu ile Musul petrollerinden senede 10 milyon ton istihsalât alınabileceği hesaplanıyor. Bahreyn petrolleri ise, senede 1 milyon ton kadar istihsalât vermektedir.

Bahreyn, Irakta, Arabistan yarımadasının İran hududuna yakın bir noktada, bir adadır ve İngilterenin hâkimiyeti altında bulunmakla beraber, İran tarafından eskidenberi talep edilmektedir. Bugün oradaki kuyular, Standard Oil şirketinin bir şubesi olan "Bahreyn benzin kumpanyası,, tarafından işletilmektedir.

Fıkra

A DEVE YA DEVECİ

939 yılı netameli bir seymiş, harp hâlâ uzayıp gidiyor. Bu gidile pek de biteceğe benzemiyor.

Hocam Abdurrahman Şeref bey merhum böyle bir harbden bahsederken, ya deve, ya deveci fıkrasını anlatmıştı.

Timurlenk Anadolu'ya yakıp yakarken Nasreddin Hocam bulunduğuş kasabaya da gelmiş. Herkes: — Aman hoca, şu adama git, biraz konuş, belki şehri yağmadan kurtarırın, derler.

Hoca Timurlenkle görüşür. Lâf arasında kendisinin bir deveyi olduğunu ve az çok okuma bildiğini söyler.

Hocanın lâtifelerini duymuş olan Timurlenk:

— Aman hoca, şunu getir bir görelim! der.

Hoca hiç istifini bozmadan: Müsaade ederseniz şimdi (kul bî vallahü) yû öğretiliyorum, bir kaç gün sonra getireyim, der.

Aradan bir kaç gün geçer. Timur hocaya deveyi hatırlatır. Hoca şu cevabı verir:

— Sormayın efendim, deve suretleri ezberlerken aşka geldim ille hafız olacağım, diye tutturdu. Bir hafta kadar müsaade ederseniz size hafızlığımı dinleteceğim.

Timur, gülerak razı olur.

Fakat, Hoca dışarıya çıkınca memşerileri etrafını alırlar:

— Aman Hoca, ne yaptın? Bir hafta sonra ne cevap vereceksin?

diye telâşa düşüncü Hoca malûm olan yumuşaklık ve zerafetle onlara şu cevabı verir:

— Bir haftaya kadar ya deve, ya deveci! Siz hiç üzülmeyin...

Hoca sağ olsaydı, acaba bugünlere için ne derdi?

HOCA

Hindistanda mecburî hizmet

Londra, 17 (A.A.) — Hindistan idaresi ofisinin bildirdiğine göre, mütehassıs işçilerin mecburî millî hizmete davetlerine mütedair bir kararnamenin neşri üzerine, Hindistanda yeniden 10.000 kişi mühimmat fabrikalarında iş alacaktır. Mecburî hizmet kararnamesinin Hindistanda ilk defa olarak mevkiî tatbiki konulmuş olmasına rağmen, mezkûr kararname iyi karşılanmıştır.

— Bayan numaramızı söyley misiniz?

— 25235... Fakat karşınıza bir erkek sesi çıkarsa telefonu derhal kapamalsınız.

RIZALİYET VURDULAR

80

Yazan: MUZAFFER ESEN

Okadarnı öğrenemedim. Sultanım, bu bildiklerimi de Harremâğasından dinledim.. Dışarıda iki kadın, tanıyıyorum ama herhalde saray kadımlarından olacak, onlar konuşuyordu şöyle biraz yaladarak kulak kabarttım ve öğrendim. Dahî da dinliyecektim ama Sultanımın fazla merakla bırakmam diye çekildim. Eğer muvafık görürseniz gider, biraz daha havadis almaya çalışırım.

Bağkalı müdahale etmemiş olsaydı Ferahnaz cariye'nin bu teklifine derhal razı olacaktı. Fakat kalfa daha Ferahnaz ağzına su doldurmuştu ve cariye-

Ferahnaz, isteristemez kalfanın mutalâasını tasdik etmiş gibi göründü ve sustu.

Padişah seririnde tekrar oturdu, elçiyi Lubiyata başlamasını ferman buyurdu.

Saray hademeleri koştular, meş'alelerin kızıl ve çiy aydınlığı altında yere rahleler koydular, üzerlerine kustilyü minderler yerleştirdiler, daha üstlerine kenarları sırma işlemeli diba örtüler örttüler.

Saz takımı göründü. zildöğen İbrahim Ağa elinde çevkân ağır ağır ilerledi. Padişah huzurunda yer öptü.. Yedi yerden selâm verdi, sekizinciye elpençe divan durdu. Resmî âzâmı bitirdikten sonra:

— Devletlû Hünkâr maruzatın vardır, dedi.

Hünkâr maruzatı arza izin verdi: İbrahim Ağa tekrar yer öptü, tekrar yedi yerden selâm

duğu serire yaklaştı, saçak öptü, sonra söze başladı:

— Devlet mamur! Gülleri püsür, kullarm mesur! Fıkranın yüzü güldü, zaaffanm boynu düzeldi, âdalet mülkün üstüne saye girdi, servet kulübelere kadar girdi.. Biz ahenk etmiyelim de kimler icrayı şadümanı etsin. İnyelen yok.. Kanun ve ney bile ahî enin etmekte haksızdır. Bu gece, bin gündüze bedel bir leyile mesrurdur. İznihumayun ahî olursakım dile gelsin, yalnız adı kalan gam ve gusrayı unutturun, sazlar ötsün, neyler inlesin, dinleyen gönüllere neşat, gören gözere fer gelsin!

Hünkâr:

— İrade ettim, dedi, varbildiğin eyle!

İbrahim Ağa bir daha saçak öptü ve tekrar söze başladı:

— Hünkârıma sen iki kelâmın var, kolum, nezzarei şahanelerile rifat buldu. Bu süruru saadet

yeni bir kulun raksını göstermeğe cüret ettim. Cüretimi affeylesinle: ve temasa'ya tenezzül buyursunlar.

Hünkâr elile kâfi işareti verdi. İbrahim Ağa tekrar saçak öptü. Geri geri çekildi ve adamlarına işaret etti.

Sazendeler birer birer geldiler, boyun eğip selâm verdiler.. Minderlere oturdular, sazların düzdüer faslıa başladılar..

Fasillar fasılı kovaladı. Yine nöbet raksa geldi. Tanınmış rakaseler birer birer, ikiser ikiser, üçer üçer hünerlerin gösterdiler.

Nihayet sazendeler en oynak bir nağme ile sazların inlettiler. Kız Ali bahçenin kenarından göründü.

Başında üzerine ipeki tır pusı sarılmış alçak bir tarpuş vardı. Tarpusu yan getirmiş, güncü ışığıyla müsabaka eden zertar perçemini, kâfurdan daha beyaz

Asetini gümüş düğmelerle muhayyer Şam ipeğinden ince kırmızı bir mintan giymişti. Mintanm öni ipek gaytanlarla çaprazlatmıştı. Belinde bir kemer vardı.. Aynalardan yapılmış bir kemer.. Yürürken meş'alelerin ışıkları bu kemerin aynalarına vurduka akisler fırlıyor, delikanlının yüzüne, mevzun ve dirsekerine kadar çıplak kollarına çarpıyor, misilsiz bir ışık ve gölge oyunu yaratıyordu.

Kız Ali, bir ilkbahar gecesi kadar kokulu bu gece, saçlarından, kollarından, bütün vücudundan bayıltıcı bir koku sızıyordu etrafa!

Delikanlının daha göründüğü bile etrafta büyük bir tesir yapılmıştı.. Bahçenin bir köşesinde oturan ihtiyar kazasker yanba, şimdiki Sadri Evvel'e fısıldadı:

Nahli gül söylediler kameti mevzun için

Akif, Megk.